

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ

číslo 4

říjen - prosinec 2011

Těším se těším, že zas v letě se podívám na náš kraj, že se zas dostanu do Třebenic a odtud k těm vrchům tajemným a kouzelným a že zas objevím nové krásy. Už se nechci tolik honit, abych každý den měl ulovenou kořist, chci dobře vychutnat tu zvláštní a podivnou krásu jen takových končin, kde bych mohl definitivně si přenést na plátno i tu ponurost i tu zvláštní roztouženost nějakého posezení nad dalším obzorem tak vášnivého ke zamyšlení a kontemplaci nad osudem světa a člověčenstva. Chci z těch vidin vykouzlit pravé kouzlo, které má člověk v jejich blízkosti – snad se mně to v něčem podaří!

Pozdravuj od nás Košťálov v nynější zasmušilosti a v neustálém měnění, kdy se mraky převalují po jeho hřbetě a kdy vítr a chumelenice ho přikrývají v jeho opuštěnosti v krajině –

Emil Filla, 9. únor 1953, z posledního dopisu Ladislavu E. Drahošovi

Prosincové zastavení v lomu Kubo (8.12.2006)

Po delší době opět pozoruji krajinu z okna vlaku. Kdo by řekl, že je prosinec. Modrá obloha, po níž pluje jen několik mráčků, se odráží na hladině Vltavy. Skály pod doteky slunečních paprsků ožívají veselejšími barevnými odstíny, dokonce i tráva se zdá být svěží zelená. Zelenají se i pole osetá ozimy. U trati poblíž Lovosic kvete bodlák obecný, a ne jeden. O prosincovém květu bodláků jsem se dosud ani nedočetla...

Vystupuji v Malých Žernosekách na levém břehu Labe, jimž dominuje Lovoš. Žernoseky - to je vinařský pojem. Víno se pěstuje na úpatí Lovoše, ale ještě proslulejší jsou vinice ve Velkých Žernosekách na pravém břehu Labe, které nechal založit Karel IV. Jsou to nejseverněji položené vinice u nás. Sever nemusí být vždy jen studený. Malebný je pohled na kaňon Labe zvaný Porta Bohemica (Brána Čech) a nesmím zapomenout na vrch Kalvarie, z jehož okrově zbarveného porostu trávy vykukují černé amfibolitové skalky. Na vrcholu Kalvarie jsou tři kříže.

Od zastávky se vydáváme cestičkou po levém břehu Labe podél polí. Před námi se tyčí majestátně Lovoš, který tu vidíme zase z jiné strany. Vpředu znělcová Kybička (Malý Lovoš) a za ním je čedičový Velký Lovoš. Tak ráda bych si kopec namalovala z této strany, ale nemám s sebou tužku ani skicák. Sluníčko svítí, ale tu a tam fouká studený vítr a severozápad se docela mračí. U cesty nás zaujme kvetoucí rmen, řebříček, žlutý jestřibník a dokonce pilát lékařský s drobnými tmavě fialovými kvítky.

Cesta se rozděluje a my máme na vybranou buď pokračovat pod Lovoš do Opárenského údolí anebo odbočit vpravo, mírně stoupající cestou dubovým hájkem a vydat se k lomu Kubo. Protože v údolí bude jistě chladno a vlhko, volíme druhou variantu, která je i pro mě lákavější. Lom, to je malý pohled do historie Země. Cestou nás ještě zaujme pole špenátu, na jehož okraji kvete drobný rozrazil a dál v poli žlutá rostlina z čeledi křížatých - patrně hořčice.

Lom Kubo není moc velký a v krajině je tak trochu schovaný. Na jeho západní straně jsou vysázené břízky, které pěkně oživují kamenitou plochu, tu a tam mezi kamínky vyrůstá tráva a další rostliny. Zaujmu mě hvězdčovitě uspořádané lístečky drobné rostliny, připomínající mařinku. Zajímavé jsou vysoké suché stvolý rostlin, které bohužel takto nepoznám, ale doufám,

že tu nejsem naposledy. Plocha ohraničená haldami kamení pak příkře spadá do vlastního lomu, kde jsou velké balvany, ale i menší, a naproti pod námi je obnažená skála tvořená červenavým ryolitem se sloupcovitou odlišností podobně jako u čediče. Ryolit je hornina stejného složení jako žula, která na rozdíl od žuly vyvěřela na povrch. Nad sloupci ryolitů jsou vrstvy tufů (zpevněného popelu a dalších drobných částic vyvržených při erupci), a nad nimi vrstva půdy. A v mé představě se tak odvíjí dávný velmi dramatický obraz bouřlivých výbuchů sopek, chrlicích žhavá mračna, která se proměnila v kamení. Jsem zaujata prohlížením kamenů, tvořených droboučkými částicemi stmelеныmi žárem i tlakem. Nacházím zde i červenou ortorulu s typickými pásovitými vrstvičkami slídy. Magma si tehdy proráželo cestu prastarými tvrdými horninami a někde i s bílými usazeninami moře, obsahujícími vápenec. Zatímco kamení mi vypravuje něco ze své minulosti, sluníčko se schovává za mraky a fouká silnější vítr. Barvy kamene jsou tlumenější a místo osázené břízami, mi připomíná tundru. Vrchol Velkého Lovoše je zahalený mrakem, možná, že tam prší a možná, že déšť dostihne i nás. Ale našťastí nedostihl.

Protože se bude brzy stmívat, ukončíme dříve naši geologickou exkurzi a pak nás čeká cesta na nádraží. Ještě poslední pohledy na Lovoš a rozloučení s krajinou, která vždy potěší a zahřeje, i když fouká studený vítr.

Jana Haasová

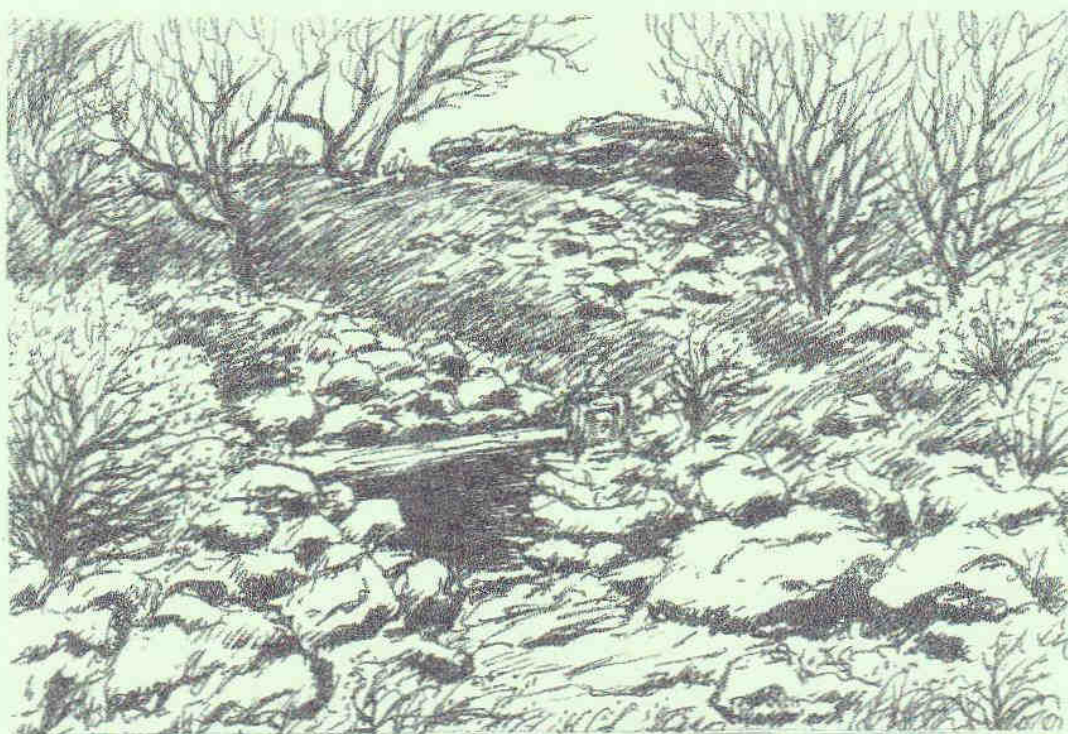
Akce lovosických ochránců přírody

Jednou z činností ZO Lovoš Českého svazu ochránců přírody v Lovosicích je i péče o studánku pod vrchem Boreč a o naučnou stezku Boreč. Čištění studánky a úklid naučné stezky se provádí pravidelně na jaře a na podzim.

Letošní podzimní akce, která se konala v sobotu 15. října, se zúčastnilo 15 členů, někteří přijeli i z Odolené Vody. Ochránci přírody vyčistili studánku a vyměnili u ní informační tabuli (na původní už zahlodal zub času). Poté prošli naučnou stezku, sesbírali odpadky a zároveň provedli menší úpravy, aby byla schůdnější.

Tyto akce nejsou jen formálními brigádami, ale i příležitostí ke vzájemnému setkávání přátel, které spojuje zájem o ochranu přírody a láska k Českému středohoří a je tu i radost z toho, že jsme něco užitečného pro kousek středohorské krajiny udělali. Při výstupu z Režného Újezda na Boreč k nám promlouvá tato krajina nevšední krásy, kde se můžeme potěšit pohledem na "všeobjímající Lovoš", vpravo na Ostrý a královnu Středohoří Milešovku. Pohledy, které nikdy nezevšední, protože jsou pokaždé trochu jiné. Roční doba a především počasí vtiskne krajině určitou tvář - jsou okamžiky, které se neopakují. A tak se těšíme na další setkání na jaře

Jana Haasová

Borečská studánka v roce 1999

MALÍŘ WILHELM RIEDL

Jarní cesty mě zavedly do obce Kundratice u Litoměřic. Přímo nad obcí se zvedá m.j. Holý vrch se svými čedičovými skalisky, působí impozantním dojmem, rozeklaností, roztodivné útvary, stačí zapojit svoji fantazii.

V hloubi mé paměti se ozývá, již jsem jméno Kundratice kdesi slyšela a opravdu je tomu tak. Je to souvislost s malířem Wilhelmem Riedlem.

Wilhelm Riedl se narodil 15.2.1832 do významné rodiny Riedlů, která úspěšně rozvíjela sklářský průmysl v Jizerských horách. Nebyla to rodina chudá, chlapec Wilhelm byl předurčen pro studia technického směru, vybral si však malířskou akademii. Studoval v Praze, později dokončil studia v Düsseldorfu. Díky rodině nebyl ve finanční nouzi, po vystudování začíná jeho malířská cesta Evropou.

Maluje v Bavorsku, v Itálii, ve Francii, je uznávaným krajinářem, mezi jeho díly najdeme i místa z našich hor. Wilhelm Riedl nám představuje realistickou, někdy i snovou, jindy drsnou krajinu, náměty volí rozličné, horská pohoří, mořský příboj, skály, ale i klidný selský život prostých venkovanů, což je jakýsi protipól dramatických žvlů. Byl to duší i srdcem hlavně krajinář, zajímal se i o geologii, kreslil skalní útvary s vegetací.

V roce 1870 se Wilhelm Riedl vrací do Čech, je nemocen, zdraví podlomené TBC se snaží upevnit v lázních. A jsou to právě Kundratice u Litoměřic, kde malíř věří, že se díky klimatickým poměrům uzdraví. Nemoc jej však přemůže a malíř umírá v Kundraticích 12.6.1876 ve věku nedožitých 44 let, pohřeb se koná v Litoměřicích.

Malíř Wilhelm Riedl patří do dějin našeho výtvarného umění. Bohužel jeho dílo bylo dlouho opomíjeno. Byl to nesmírně pilný malíř, pracovitý, vytvářel díla, jež ve své době neměla v Čechách obdoby. Velký soubor jeho obrazů vlastní Oblastní galerie v Liberci.

Naštěstí doba se změnila, v roce 2008 byla v Praze v Paláci Kinských na Staroměstském náměstí velká výstava tohoto malíře. Byl to vpravdě Evropan, člověk velkého rozmachu, nebýt nevyléčitelné nemoci, jistě by zachytil i působivou krajinu Českého středohoří.

Jenom krátce, obec Kundratice je velice malebná, představuji si, jaký asi byl život kdysi téměř před 140ti lety, kdy místo sloužilo jako přírodní lázně. Škoda, že nepřineslo uzdravení malíři Wilhelmu Riedlovi.

Roznětínská Květa

VESELÉ VÁNOCE A ŠTASTNÝ NOVÝ ROK PŘEJE REDAKCE.

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ:

redaktor Jana Haasová, e-mail: haasova.jana@centrum.cz, Věra Bartošková,
Květa Roznětínská, Růžena Schweizerová, Jiří Slabyhoudek, Bohumil Škrabal, ing. Jiří
Pokorný s rodinou, Jaroslav Rossler, Jan Parkos, Aleš Kryšpín